

Mnichovská krize

- listopad 1937 – Konference špiček nacistického režimu → představení nejbližších cílů – obsazení Rakouska a zničení ČSR
- březen 1938 – anšlus Rakouska
- SdP – Sudetoněmecká strana
 - Konrad Henlein
 - Karl Hermann Frank
 - nejsilnější strana v ČSR, v posledních volbách získala 15 % hlasů (63 % hlasů českých Němců)
- březen 1938 – schůzka Hitlera s Henleinem a Frankem
- duben 1938 – Karlovarské požadavky
 - kladení nesplnitelných požadavků
 - SdP “trojským koněm” nacistického Německa, cíl: rozbití ČSR
- napětí v pohraničí, národnostní střety, vytváření protičeských nálad
- propaganda: obraz utlačované a československým státem šikanované sudetoněmecké menšiny
- srpen 1938 – Walter Runciman přijel zprostředkovat soužití Čechů a Němců, podal zprávu, že už není dále možné (byl obdivovatelem nacismu)
- britská politika appeasementu – ústupky Hitlerovi, aby zabránili vypuknutí konfliktu/války
- září 1938 – pokus SdP o převrat, byl potlačen čs. armádou
- 15. 9. 1938 se britský premiér Neville Chamberlain setkává s Hitlerem
 - návrh odstoupení německého pohraničí
 - nátlak na Československo, aby se podfídilo
 - Bad Godesberg – 2. schůzka, Hitler stupňuje požadavky
- ČSR vyhlašuje všeobecnou mobilizaci, připravuje se na útok Němců
- 29.–30. září – Mnichovská konference o ČSR (noční jednání)
 - schůzka N. Chamberlaina, E. Daladiera, B. Mussoliniho a A. Hitlera
 - čs. pohraničí bude obsazeno a připojeno k Německu
- pražská vláda na Mnichovskou dohodu přistoupila → demonstrace Čechů
- stažení vojenských jednotek z pohraničí
- Hitler se cítil okraden o vojenské vítězství, Češi se cítili zrazeni
- obsazení pohraničí, abdikace Beneše
- Poláci vojensky obsadili české Těšínsko
- Maďaři si vynutili odstoupení jižního Slovenska a Podkarpatské Rusi – jednání proběhlo ve Vídni, proto První vídeňská arbitráž
- postoj Británie a Francie k Německu v době Mnichova
 - důvěřovali Hitlerovi, že mu to bude stačit
 - chtěli zabránit válce
- silné stránky Československa
 - přirozené hranice
 - semknutost lidí – byli připraveni bránit svůj stát
 - průmysl – výroba zbraní? (lákadlo pro Hitlera)
- slabé stránky Československa
 - pohraniční pevnosti nebyly dostavěny

- nemělo spojence
- po anšlusu se německému útoku otevřely nížiny na jihu Moravy
- čeští Němci nepodporovali pražskou vládu (ani antifašisté)
- nevyzpytatelný Hitler
- osobnost Edvarda Beneše
- chyby a omyly aktérů
 - Velká Británie a Francie ustoupily Hitlerovi
 - ČSR se měla snažit na svou stranu Němce, kteří s Hitlerem nesouhlasili, měla získat více spojenců, měla začít stavět opevnění dřív, měla vyřešit problém s českými Němci (autonomie?), politici neměli dávat od problémů ruce pryč a nechávat jejich řešení na Benešovi
- poučení pro budoucnost
 - pro ČR
 - být připraven na různé možné varianty
 - budovat dobré vztahy se spojenci
 - pro Británii, Francii
 - nedůvěřovat zlu, neustupovat mu
 - neuzavírat spojenečství, které nemůžou dodržet
- Mnichovský mýtus – “byla to zrada, byli jsme obět”

Druhá republika

- 1. 10. 1938 – 15. 3. 1939
- důsledky/dopady Mnichova
 - územní – ztratili jsme území, získali ho Němci, Poláci (Těšínsko), Maďaři (jižní část Slovenska, velká část Podkarpatské Rusi)
 - strategické – ztráta přirozených hranic (pohoří, zbytek byl vojensky nehájitelný), ztráta hranic s Rumunskem, zhoršení vztahů s okolními zeměmi
 - hospodářské – stát přišel o podniky v pohraničí, ztráta příjmů a dodavatelských vztahů, ztráta ložisek surovin
 - psychologické – ztráta jistoty, důvěry v systém/stát, pocit zrady, ponížení, nejasné vyhlídky, strach ze zániku ČSR, zklamání z politiků v čele státu (Beneš se stal nepřitelem, jedním z hlavních viníků situace)
 - politické – svádění viny na politiky, HSLS vystoupila s požadavkem autonomie → Česko-Slovenská republika (na Slovensku – vlastní vláda, vlastní parlament), redukce politických stran, zavedení cenzury (zákaz kritiky vlády, snaha neprovokovat Německo)
 - zahraničně-politické – ČSR nemá spojence, obavy z Německa
- další změny
 - migrace – postavení pracovních táborů pro Romy
 - uprchlíci – Češi z pohraničí, Židé z Německa, antifašisté, čeští úředníci se Slovenska
 - vlna antisemitismu – označení lidí za Židy ze strany státu
 - jediná strana/hnutí – strana Národní jednoty
 - zmocňovací zákon – vláda může vydávat zákony, parlament není potřeba
 - lidé se asi podvolili strachu → antisemitismus, odmítání uprchlíků, ...
- březen 1939

- Hitler hledá záminku k rozbití Československa – zneužije slovenského nacionalismu
- 13. březen – Berlín: schůzka Hitler, Tiso
 - sdělil, že je připraven Československo zlikvidovat, dává Slovákům možnost vzniku samostatného státu
 - buď Tiso vyhlásí samostatnost, nebo nebude bránit Maďarům, aby zaútočili na Slovensko
- 14. březen
 - vyhlášení samostatného Slovenského státu
→ úzké spojení Německa a Slovenska
 - vstup německé armády do Ostravy a Vítkovic (aby je nepředběhli Poláci?)
 - Berlín: schůzka Hitler, Hácha; podpis “dohody”
- 15. březen – okupace českého území, Adolf Hitler v Praze a na Pražském hradě
- 16. března – vychází výnos o zřízení Protektorátu Čechy a Morava
 - autonomní území v rámci německého státu
 - struktura německé okupační správy
 - říšský protektor
 - K. von Neurath – poměrně slabý protektor, odvolán “ze zdravotních důvodů”
 - Reinhard Heydrich – titulován jako zastupující říšský protektor (po dobu nemoci Neuratha), podařilo se mu zničit odboj, byl předsedou úřadu RSHA (tajné služby, genocida)
 - Kurt Daluege
 - státní tajemník – K. H. Frank (sudetský Němec, chtěl být protektorem, ale neměl na to správnou krev, tvrdý sadista, primitiv)
 - německý policejně-bezpečnostní aparát gestapo (státní tajná policie) a SD (tajná služba nacistické strany)
 - struktura protektorátní autonomní správy
 - státní prezident Emil Hácha (bývalý předseda nejvyššího správního soudu, v kontaktu s Benešem, snažil se zmírnit teror nacistů, oddalovat krutá nařízení)
 - protektorátní vláda – předseda vlády gen. Alois Eliáš (popraven Heydrichem za spolupráci s odbojem), Jaroslav Krejčí
 - české soudnictví, protektorátní policie
 - vládní vojsko – česká armáda byla rozpuštěna, ale vznikla tato “doprovodná složka” německé branné moci, vojsko bylo použito až v závěru války, vojáci dezertovali
 - snaha nacistů vytvořit iluzi, že se vlastně nic nestalo
 - dvojjazyčné názvy měst, jízda vpravo
 - snažili se pečovat o fyzickou sílu českých dělníků
 - pracovní povinnost – pracovní knížka
 - nucené nasazení
 - povinnost pracovat v nacistickém Německu

- byli povoláváni i kvalifikovaní dělníci i ženy
- přidělový systém – potravinové lístky → různí obyvatelé měli nárok na různé množství potravin
- na území protektorátu začaly platit norimberské zákony
- zahraniční rozhlas – BBC, “Volá Londýn”
- zatemnění oken